

Asia: VN/11785/2023

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi biopolttoaineista, bionesteistä ja biomassapolttoaineista annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Kiitos mahdollisuudesta toimittaa lausunto luonnokseen hallituksen esitykseksi biopolttoaineista, bionesteistä ja biomassapolttoaineista annetun lain muuttamisesta.

Suomen Biokierto ja Biokaasu ry haluaa todeta alkuun, että nyt lausuttavana on kestävyyslaki, mutta tosiasiallisesti tämä säädösesitys tähtää muutoksiin biokaasun verotuksessa. On vaikea kommentoida kestävyyslakiin esitettyjä muutoksia, koska samaan aikaan on tarvetta antaa ehdotuksia vähintäänkin energiaverotuksen toimenpanoon ja energiavero-ohjeeseen, mutta nämä eivät ole tämän lausunnon kohteena.

2 § Lain suhde muuhun lainsäädäntöön

Suomen Biokierto ja Biokaasu ry ei kannata sellaisenaan esitettyä muutosta kestävyyslain 2. pykälään. Esitämme, että otetaan käyttöön 3 vuoden siirtymäaika kestävyysjärjestelmävaatimuksen käyttöönottamiseksi biokaasulaitoksilla, joiden tuotanto on yli 1 GWh vuodessa, mutta joiden kokonaislämpöteho on alle 2 MW. Näin toimeenpano menee osaksi RED3:n toimeenpanoa. Esitämme lisäksi, että RED3:n yhteydessä laaditaan kansallinen kevennetty kestävyysjärjestelmämalli pienille toimijoille (alle 2 MW:n laitoksille). Kyseessä voisi olla ilmoitusmenettely.

Lisäksi esitämme, että myös em. kokoluokan energiaverotuksen soveltamiseen tulee niin ikään riittävä siirtymäaika, jottei olla tilanteessa, ettei kestävyysjärjestelmää ole vielä saatavissa /haettavissa sovellettaessa jo uusia verotuskäytäntöjä.

Perustelut:

- 5 Muut toteuttamisvaihtoehdot / 5.1 Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset -osiossa on tarkasteltu puutteellisesti erilaisia ratkaisumalleja. Mallien joukossa ei esimerkiksi ole mallia, jossa verottaja ei vaatinut kestävyysjärjestelmää pientuottajilta (>1 GWh ja alle 2MW). Tämä soveltamisohje oli käytössä 19.6.2023 asti, ennen viimeisintä energiavero-ohjeen päivitystä (<https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/56206/energiaverotus4/#3.3-biokaasun-verotus>). Mallien joukossa ei myöskään ole ratkaisua, jossa toimeenpanoa viivästyttäisiin.
- Kestävyysjärjestelmän vaatiminen pientuottajilta (>1 GWh ja alle 2MW) ei tuo ympäristöllistä lisäarvoa, vaan sen sijaan lisää hallinnollista taakkaa perustemuistion mukaan noin 11 000 euroa kertaluonteisesti ja tuhansia euroja vuosittain. Arviomme mukaan yksittäiselle toiminnanharjoittajalle kustannus voi olla selvästi suurempi. Esimerkiksi maatilamittakaavan omaan tai naapurin käyttöön lämpöä tuottavat laitokset eivät pääsääntöisesti edes mittaroi tarkkaan tuottamansa lämmön määrää, vaan tuotetun lämmön määrä arvioidaan laitteistotehojen, arvioitujen hyötysuhteiden ja käyttötuntien perusteella. Tarkka lämpömäärän mittarointi edellyttää siis uusia mittareita ja myös näiden mittareiden säännöllistä kalibrointia. Erityisen monimutkainen kestävyysjärjestelmä on niille laitoksille, jotka käsittelevät useita eri agri-biomassasyötteitä.
- Pidämme kestävyysjärjestelmään liittyviä pakollisia kustannuksia kohtuuttomina ottaen huomioon laitosten pienet kokoluokat ja verrattuna muihin hallinnollisiin menettelyihin. Energiaviraston päätös suppean toiminnanharjoittajan kestävyysjärjestelmän hyväksymisestä maksaa 4 000 euroa, kun valtioneuvoston asetuksen ELY:jen maksullisista suoritteista (1375/2022) maksutaulukon kohdan A mukaisesti suurien IED laitosten (eli suuret kaivokset, suurteollisuus, kuten Kemin sellutehdas tai Nesteen Porvoon jalostamo) laaja määräaikaistarkastus maksaa 1 397 euroa. SBB:n mielestä yksinkertaiset kestävyysjärjestelmät tulisi pystyä tekemään ilmoitusmenettelyllä. RED II -direktiivin 15 artiklan mukaan jäsenmaiden tulee varmistaa, että hyväksyntä-, sertifiointi- ja toimilupamenettelyjä koskevat kansalliset säännöt ovat oikeasuhteisia ja tarpeellisia ja edistävät energiatehokkuuden ensisijaisuutta koskevan periaatteen täytäntöönpanoa. Lisäksi artiklan kohdassa 2 (d) edellytetään, että hajautettuihin laitteisiin ja energian tuottamiseen uusiutuvista lähteistä ja sen varastointiin sovelletaan yksinkertaistettuja ja kevyempiä lupamenettelyjä, mukaan lukien yksinkertainen ilmoitusmenettely.
- RED2:ssa asetettu 2MW raja-arvo on tarkkaan harkittu ja sitä sovelletaan myös muissa EU-maissa. Uusiutuvan energian direktiivin päivityksen yhteydessä (ns. RED3) ei nähty tarvetta muuttaa raja-arvoja. On myös huomattava, että RED2 on energiaverodirektiiviä huomattavasti uudempaa sääntelyä. RED2:ssa laitokokoluokkaraja on tehty nimenomaisesti hallinnollisia kustannuksia rajaamaan ja koska direktiivin laatimisen aikoihin kyseistä kokoluokkaa pienempien laitosten kestävyysjärjestelmiin velvoittamisen ei arvioitu tuottavan kestävyyshyötyjä.
- Perustelumustion mukaan muutosesitys koskee 20-30 yritystä. Arviomme mukaan kohteiden lukumäärä tulee kasvamaan, koska maatila- että teollisuuskohtaiset biokaasulaitoksia on

suunnitteilla lisää useita kymmeniä jo lähivuosien aikana. Tämä tulee lisäämään Energiaviraston työtaakkaa yhdistettynä muilla RED3:n tuomilla lisähenkilöresurssointitarpeilla.

- Arviomme mukaan ehdotus ei lisää pientuottajien (>1 GWh ja alle 2MW) ympäristösuojelullista tasoa eikä vaikuta kestävyYTEEN. Sen sijaan ehdotus lisää toiminnanharjoittajien hallinnollista taakkaa ja suorita kustannuksia. Hallitusohjelmassa halutaan vähentää yrityksille kohdistuvaa hallinnollista taakkaa ja edistää investointimenettelyiden sujuvuutta. Lisäksi hallitus on sitoutunut siihen, ettei se nosta maatilojen kustannuksia.
- Energiaverotuksessa käytettävä keinotekoinen raja-arvo johtaa helposti siihen, että tuotanto rajoitetaan raja-arvojen alle. Käytännössä toimijat voivat rajoittaa energian tuotantoa alle raja-arvojen, mikä ei ole järkevää ilmasto- ja energiapoliittisesti.

5 a § Jätteet ja tähteet

Tunnistamme, että kaatopaikkakaasujen kestävyysjärjestelmävaatimuksissa on epäselvyyksiä. Esitämme, että viranomaiset ryhtyvät välittömästi toimenpiteisiin, joilla mahdollistetaan ja kannustetaan kaatopaikkakaasujen tehokkaaseen hyödyntämiseen.

Kommentit sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta annetun lain (1260/1996, jäljempänä sähköverolaki)

Esitämme, että sähköverolain biokaasun pientuottajan määritelmää muutetaan yhteneväisemmäksi kestävyyslain kanssa.

Perustelut:

- Hallituksen esityksessä todetaan, että ensisijaisena vaihtoehtoisena sääntelytoimena epäjohtonmukaisen oikeustilan korjaamiseksi arvioitiin sähköverolain muuttamista siten, että verottomaksi ja huoltovarmuusmaksuttomaksi olisi säädetty biokaasu, jonka biokaasun tuottaja on tuottanut ja joka käytettäisiin laitoksessa, jonka kokonaislämpöteho on alle 2 MW. Hallituksen esityksen mukaan verottomuuden rajan nostaminen nykyisestä yli yhden gigawattitunnin tasosta voisi mahdollisesti johtaa energiaverodirektiivin tarkoituksen vastaiseen täytäntöönpanoon, vaikka säännöksessä mahdollistetaankin kansallinen määrittely pientuotannolle. Tämän vuoksi pientuottajan määritelmän muuttamista sähköverolaissa koskemaan vain alle 2 MW:n laitoksia ei

hallituksen esityksessä pidetty toteuttamiskelpoisena vaihtoehtona kestävyyskriteerisääntelyn soveltamisalan laajentamiselle.

- Energiaverotuksen biokaasun pientuottajan kokoluokkamääräitelmä on eritasoinen kuin sähköverolaissa muuten käytetyt kokoluokat tai kestävyyslaki. Sähköverolain mukaan biokaasun pientuottaja on laitos, joka tuottaa biokaasua enintään 1 GWh kalenterivuodessa. Sähköverolain mukaan verotonta on alle 800 MWh:n sähköntuotanto/vuosi. Ko. kokoluokan sähköä tuottava biokaasulaitos tarkoittaa kokoluokkaa, joka tuottaa biokaasua kokonaisenergiana ~2,7 GWh/vuosi (lämpöä tulisi luokkaa 2,4 GWh:ta, jos samasta biokaasumäärästä tuotettaisiin pelkkää lämpöä 90 %:n hyötysuhteella). Eli tämä 1 GWh:n kokonaislämpötehoraja on monta kertaa alempi kuin mitä on sähkön pientuottajan raja.

Esitämme, että verotusta sähkön ja lämmön omakäytön (7§ ja 21 §) osalta selkeytettäisiin biokaasulaitosten kohdalla vähintäänkin energiavero-ohjeeseen. Potentiaalinen epäselvyys koskee esimerkiksi biokaasulaitosta, joka sijaitsee esimerkiksi jäteveden puhdistamon ja teolliseen tuotantolaitoksen (elintarviketeollisuus) vieressä olevaan biokaasulaitosta, joka käsittelee laitoksen omia jätteitä ja lopulta hyödyntää tuotetun biokaasun sähkön ja lämmön tuotannossa biokaasulaitoksen prosesseihin ja toisaalta laitoksen päätuotteen valmistuksessa tai päätoiminnossa. Näissä kestävyysvaatimuksia sovelletaan eri tavoin.

Perustelut:

- Biokaasun käyttöön lämmöntuotannossa ja työkonekäytössä on tehty muutoksia. Muutosten myötä verotuksen piiriin tulee uusia toimijoita. Epäselvät verotusratkaisut vaikeuttavat kannattavuuslaskelmien tekemistä ja voivat näin vaikeuttaa biokaasulaitosinvestointien toteutumista.

Virolainen-Hynnä Anna
Suomen Biokierto ja Biokaasu ry